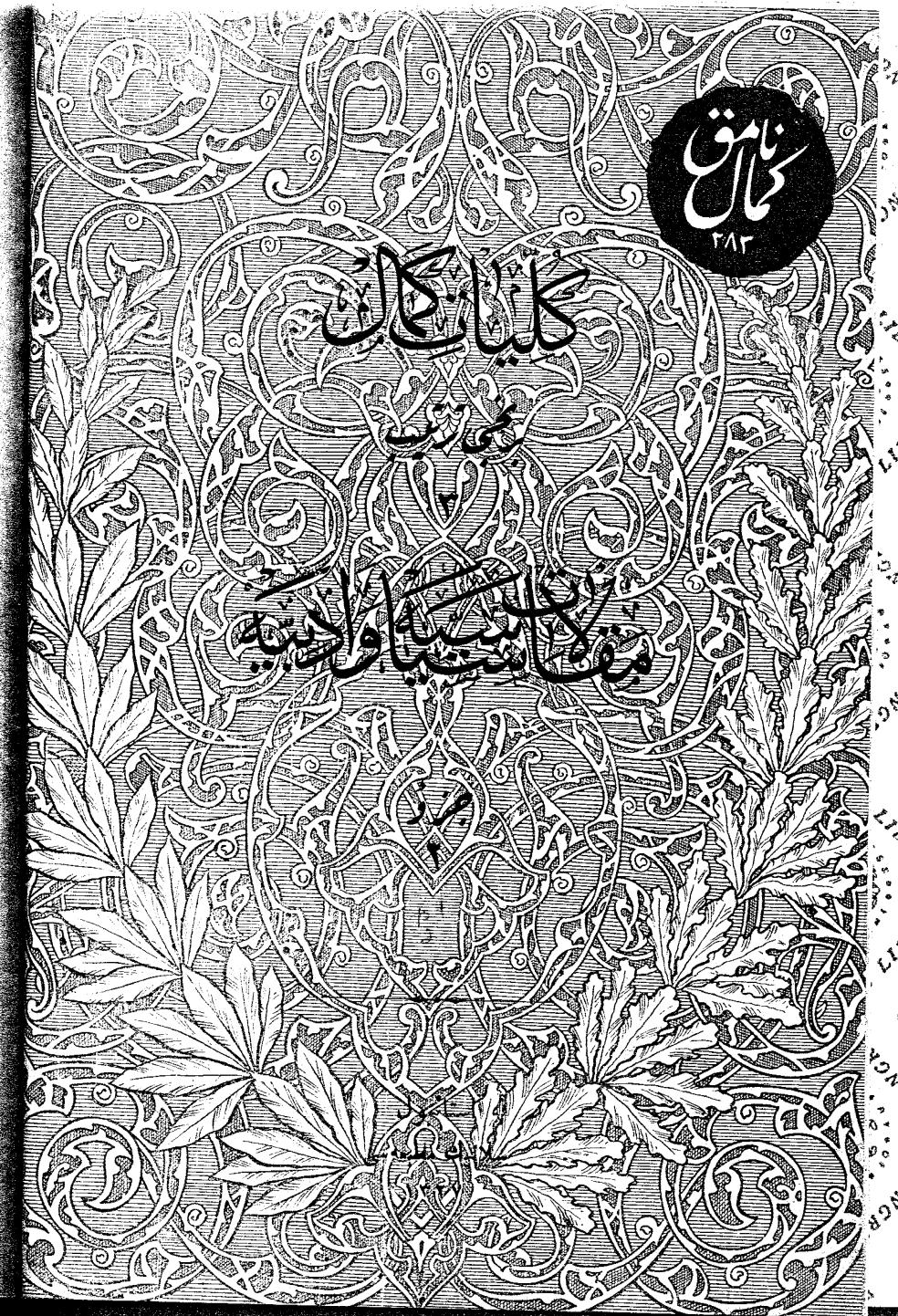

Namik Kemal,
Makalat-i siyasiye ve
edebiye. İstanbul:
Selanik Matbaası, 1327/1911.

Loc: PL248.N227 A6 1911
Turk

— وشاورهم فی الامر —

انسان که قادر تند حریتله مفطور در بالطبع او عطای الهین.
استفاده یه مجبوردر . حریت عامه جمعیت ایچنده محافظه اولنور
سونکه فردی فردک تمعرضن امین ایده جک بر قوّه غالبه بی.
جعیت حاصل ایده بیلر .

بوندن اکلاشلیدی بی او زره دنیاده جمعیتک خدمتی محافظه .
حریت ایچون — که بشرک بقاسی اکا محتاجدر — مطلق الوجوب .
اولان اویله بر قوّه غالبه نک ایجادنند عبارتدر . ایشته اقامه حق
ورد باطله مؤکل اولان حاکمیتک عنصر ترکیبی او قو ندر که
افراد ده اولان قوتلرک اجتماعنند حصوله کلیر. بناءً علیه فردک .
کندي اقتدارینه تصرف طبیعی کی قوای مجتمعه دخی بالطبع .
افراد که بجموعه عائد اولدی بی ایچون هر امته حق حا بسته .
عمومکدر .

بو مدعایه دلیل شرعی شو مسائله در که « بر بلده اهالیسی .
الجماع ایله بینلرنده ظهور ایده جک دعاوی بی فصل ایچون بر
داقی کندیلرینه قاضی نصب ایتسه ملر قضاسی صحیح اوله ماز .
حکم ینه طرف سلطنتن منصوب اولان قاضی یه عائد اولور
سونکه قضا حکومتک حقدیر . فقط بر بلده اهالیسی اجتماع .
بله بر ذاته سلطنت ویا خلافت ایچون عقد بیعت ایتسه ملر او
ذات سلطان ویا خلیفه اونور اندن اولکی سلطان ویا خلیفه نک .

واردرکه بر تجییسی اداره‌نک نظامات اساسیه‌سی ضمینیدن قورتاوەرق عاله اعلان ایتکدیر حکومتندن صادر اوله بیله‌جک تاویلار ، اختلافلر ، انکارلر بوصوrtleه مندفع اوپور . ایکنچیسی اصول مشورتدرک اوده قوت تشرییی ارباب حکومتک الدن آلمقدار .

دولت برش خص معنویدر . قانون پاچق انک اراده‌سی ، اجرا ایتمک افعالی حکمندەدر . بونلرک ایکیسی براله اولدېچە حرکات حکومت بروقت اختيار مطلقدن قورتاواز . ایشته‌شورای امتک لزومی بوندن ترتب ایدر .

برکره بزم اداره‌نک نظامات اساسیه‌سنه باقلم ؛ بوکون الده کاخانه خطى وار ، اصلاحات فرمانی وار ، بچىگى نطق هاييون وار . واقعا بونلرک هيأت عموميەسنه باقلسە بعض عباره . لىزىنک معنای حقيقى ولازمىسىندن اولدېچە نظامات اساسیه‌دىنلە بىلە‌جک برتاقم قواعد استباطاولنە بىلير . فقط هىچچ بىلدە بىلە‌جک قدر وضوح وانتظام بولندىقدن بشقه كىمندە « سرىستىت درجه‌سنه وار مقسزىن » تعىرى کي اهالىنک انكار حرېقى ایچاب ايدر قىيد ، كىمندە دخى تفصىلات اداره‌يە متعلق بىچقق زواند كورىلور .

مادامكە حقوق بىشر عقل و قىل ايلە معيندەر و مەنيتىز كبوکونىك حاز و موقۇي مىداندەدر اقتضا ايدرکه ذكر اولنان خط و فرمانلرک شو اىكى اساسى بر بىلە توفيق ايدە‌جک صورتىدە تصحىح -

هىچچ حکىي قالماز چونكە اامت امتک حقيىر ». عمومك او حقه مترب اولان و ظائنى بالذات اجرا ایتسىنە امكان مساعد اولىدىقىندىر كه تعين امام و تشکيل حکومت ضرورياتىدۇ اۋەپور بو ايسە جمیتک ذكى اولنان و ظائنى اجرایه بعض افرادىنى توکيل ایتسىندىن بشقه بىشى دىكلىدە . بو حالدە بادشاھلىك امت طرفىدن بىعت نامىلە و وکلانك بادشاھلەر طرفىدن مأمورىت صورتىلە استحصلال اىستىكلارى و كالتىن بشقه اجرای حکومت ایقلىرينه حق ويرە‌جک جىتلىرى يوقدر . « سيدالقوم خادمهم » . حىدىشىدەكى نىكتە دخى بو معناي اىما ايدر .

هر امت ، امر توکلى اخلاق و احتياجاتك ايجابىه كۈزۈن و سعى طوبىلير الخلق قواعد حكمىيەندىر كە حکومت هە زماندە ، هە نە مکاندە ، هە نە صورتله اوپورسى اوسلۇن افرادك حرىتى اشك آز تقييد ايدە‌جک بولىدە اولمىق كىركىدە هىچچ بر امت مثلا بىر فردىنى تأيىدا حاكم مطلق نصب ایتمك ياخود بىر شخصىت الله قدرت تشرىيع ويرمك كې شىيلە او قاعده‌يى اخلاق ایتمك اىستەمن اىستەسەدە بىحق مقتدر اوله ما چونكە نە بىر فردىك نفسىن ئىلە ئىتكە ، نە دە عمومك حقوق افرادى اخلاق ايلەككە حق واردە .

برده مادامكە بىرقىنك احوالى انى تعاقب ايدن قرونه تائىد اىدە كلك قانون طبىعت اقتصاسىندىر هىچچ بى جمیتک اخلاقى متضرر ايدە‌جک حرکاتى اختيار ايلەككە صلاحىتى اوله ماڭ حکومتى او دائرة عادله دە طوتقۇچىن اىچون اىكى اساسلى چار

یعنی زوائدی تحقیق، مهمانی توضیح، و مثلاً حاکمیت خلقه عائد اولق مناسببته مرسکت حکومتی نظارتی و اندن طولایی معاملات دولتك تقریراً و تحریراً محکمه‌سنه ایجادی قدر حریتی کی لازم اولان قاعده‌لر تصریح اوله‌رق بر نظمات اساسیه خطی اعلان اولنسون تاکه دولت عثمانیه نک اداره‌سی کرچکدن حریت وعدالت اوزرنیه مؤسس اولدیغنه امنیت حاصل اولسون.

ایشته بونک نتیجه ضروریه‌سی اصول مشور تدرکه صدد بخشمز دخی آندر. بر کرامولا شودیلارده دوران ایدن شرق مساله‌ستک حقیقتی دوشونلم: معلومدرکه روسيه دولت علیه‌ی با تیرمق ایستیر دول غربیه اکامانع اولیور. حالبوکه روسيه کندی مقصدی خرستیاندن بولنان تبعه دولت علیه‌ی تحریک ایله استحصل ایتمکه چالیشوب طور ایکن اوروپاروسیه‌نک تشوقیله میدانه چیان مشتکلره یاردم ایدیور. بادی نظرده بومعامله‌لر نه بیوک بر تناقض صورت‌نده کورینور فقط حقیقده اوروپالیلری بویولده بولنگه ینه بزم دولت مجبور ایتمکده در.

روسيی، هم مذهب‌لرینه حمایه نامیله منجیقوف استانبوله کوندردیکی زمان دول غربیه انک مداخله‌سنه قاریشی طور مق ایچون بزمله برابر ماللر، جانلر تلف ایتدیلر. فقط نهایت مساله‌ده بزهده اداره ظالمانه‌منک اصلاحی تکلیف ایلدیلر. او وقت باب عالی ایچون، اساس حکومتی دوزلتب ده اوروپانک کفالت

عمومیه‌سنه بر دولت مشروطه صورته کیرمک و بو تدبیر ایله هم مداخلات اجنیمه‌ی بتوون بیتون منع و هم ده بقا منی تأمیله تأمین ایلک لازم کلیر ایکن طوتیلر یاالکز خرستیاننره بعض مساعده‌لر ویرمکه اوروپانی تطیب ایتدیلر و بو مساعداتی بارس معاهده‌سنه ادخال ایله برابر هم خرستیان تبعه‌نک اصلاح احوالی نام پادشاهی یه اوله‌رق وعد ایلدیلر هم‌ده دول ضامنیه اولبابده بر حق نظارت ویردیلر.

شمدی خرستیاننر یلان، کرچک دولته هر نه عز و ایدرلر سه حق قزانیمورلر. چونکه اساس اداره فاسد، مأمورلر مستقل، مشورت یوق، نظارت امت یوق. بحال‌لاردن طولایی اصلاح احوالی موعود اولان خرستیاننر نه قادر مساعده‌لر ویرلر و نه درجه رفاه‌لر ندن بحث اوئنسه اوروپالیلر ایشانیمورلر. و کنديلری حریتله مألف اولدقلنندن برملکت که نظاماتی تدقیق ایده‌جک، و کلاسنی مسئول طوته‌حق مبعونانی اویله آسایشده‌ی بولنور. و بر ادم که بر ناظرک تقریراً و تحریراً محکمه احواله مقتدر بولنیه حریی اولور دیبورلر. بر بلاده بوکه ارباب حکومت خلقک راحت‌تند بحث ایتدیکه اهل اسلامک تلت حریت‌تند غافل و ربهه ظلم آتتده بولنگه مائیل اولسنه ذاکه اولیورلر.

بو حال‌لرک نتیجه‌سی نزهیه واره‌حق ؟ شبهه یوق که دولت شمدىکی اصول استبدادی دیکش‌دیر مرسه البته باتار. واقعاً دول غربیه منافع تجارتی حمایه و اوروپا موافقه‌سنه شهال

بیله مقاومت اینکه اقتداری قالمیه جقدر . ایشته او وقت اوروپالیلر
اهون شرنی اختیار اینکه بجبور اوله جقدر .
بوبلاری دفع اینکه اصول مشورتدن بشقه چاره بولنه ماز .
اوزمان هر کسک حر اولدینی میدانه چیقار . اوزمان اوروبا
زره بر متمدن ملت صورتنده معامله ایدریو قسه شمديکی کی روسيه به
فارشی دیکلمش بربوستان قورقونی نظریله باقه ماز . اوزمان
برایانلک خلق مجلس شورای امته ده مبعوثلری موجود ایکن
مظلومیت نامیله سلاحه صاریلیریس سه اوروبا به مدعاوی دکله من
بناء علیه دولتک خارجاً نقدر مهلاکه سی وارس سه هان بتون
تون حمو اولور .

شمدي برده مسأله نک جهت داخلیه سنه نظرايدم : اولا
بوکونکی کونده وطن مخاطره انقراضده بولندیغنى و کلا بیله
انکار ایده من . بونک اک باشلى برسی ایسه ثروت عمومیه نک
ندنی ظرف حالتده بولنسیدر . اکر بزده شمدي به قدر اصول
مشورت قبول اولنهرق مجلس شورای امت تأسیس ایدلش
اولسه ایدی مثلا بنالر فلانلر له خزینه بحاله کتیریله
بیلیرمی ایدی ؟ قوسولیده نک تحولیله یکرمی ایکی ملیون لیرالق
دیون داخلیه قرق ملیونه چیقارلیق مکن اولورمی ایدی ؟ و بوصره ده
یکرمی ایکی ملیون قوسولیده نک اسهام عمومیه دن بدلي حسابجه
یکرمی آلنی بچق ملیون لیرادن اشاغی ایکن یکرمی طقوز مایوندر
دبه اعلان اولنگه جسارت اولنورمی ایدی ؟ بیک در لومضر ایله
بونجه مملکتلری حراب ایدن طوز ، توتون ، تسويه طریق

وحشیلرینک تسلطندن و قایه ایچون بزی شمدي به قدر محافظه
ایتدی و بوندن صکره ده التدن کلديکی قدر ایدر . فقط بو
مظلومیت شکایاتی میدانده ایکن آنلرده بزی تضییق ایمامکه
وهیچ اولماز سه مداخله ده روسيه بی منفرد برآقامق ایچون
عاصیلره صاحب چیقمامغه مقتدر دکلدرلر . بو بر زماندرکه هیچ
کمه افکار عمومیه به فارشی طوره ماز . و « الحکم للغالب »
معداعی غاییتک صحیحًا وجودی حالتده بیله بیک درلو پر ده
ترزور التنه صافالنمدجعه بوریدیله من . ذاتاً ممالک عنایتیه ده
بولنان اقوامک هر برینه استقلال ویره رک جرمانیا کی
جمله سندن بر حکومت متفقه یا هق اوروبا به چوقدنبری حاصل
اویشن بر فکردر .

واقعاً بو صورتک تفرقه دن مصون اوله میه جنی و آنکله
روسيه نک قارشو سنه دولت علیه نک حکومت واحده سی قدر
قوی بر سد چکیله میه جکی کال انتباھلری معلوم اولان دول
غربیه عنذنده شبهه دن آزاده بولندیغی ایچون بو فکره شمديک
اوقدر اهمیت ویرلیور . فقط شوراسنی ده هر عاقل دوشنیورکه
دولتده بو اداره ظالماه طور دجعه مداخلات اجنیه نک اوکی
کسیله میه جکدر .

مداخلات اجنیه نک بقاسی ایسه — یالکز کرید اختلالی
مناسبیله خزینه نک اوچ درت ملیون کیسه ضررهاو غرایغندن دخی
معلوم اولدینی اوزره — از زمان ایچنده دولتی بر حاله کتیره جکدرکه
روسيه نک استیلاسنه . تصویر اولنان حکومات متفقه در جهه سنده

آرای عمومیه حقیقت حاله زهر دکل عین عاقبتدر طبیعی دوایله انسانیک حقی عناصرك یاردمنه محتاج اولدینی کی ارباب اداره نک تدبیریله بر شخص معنوی حکمنده اولان دولتك اصلاح مزاجی دخنی امک اجزای ترکیبی بولنان خلقک اعانه سنه توقف ایدر . موجود اولان مظالم و اسرافاتی قالدیره جق و خلقک اعتناد مز لغی دفع ایده جک تدبیر ایسه انجق اصول مشورتک قبولیدر نته ک افادات مشرووحه بومدعای اثبات ایدر . اصول مشورتک قبولنده بعضیلرینک توهن ایتدیکی مضراته کنجه : حقیقتنده امک هیچ حکمی یوقدر . بر تجی درجه ده شورای امک قبولی حقوق پادشاهی به طوقور دینیلیور . مقدماتزدن اکلاشلدی که بزده پادشاهک حق اراده امت و اصول حریت اوژرینه اجرای حکومت ایتمکدر عنوانه صاحب ملک دیرل ، مالک الملک دکل . ذات حضرت پادشاهی آل عثمان کی بر خاندان عالیقدرك وارشیدر ک او خاندان ، دولتلرینی حمایه دین سایه سنده تأسیس ایتدیلر او سایده ده قبله کاه ائم وینه او سایده خلیفه اسلام اولدیلر دین احمدی ایسه ارباب استبدادک داعیه مالکیتی « من الملک لله الواحد القهار » نص قاطعیله تکذیب ایدر .

ایکیجی درجه ده مالک عثمانیه ده بولنان مذاهب و مشارکجه اختلافی، برده اهالینک جهاتی بوکا مانع صایلیور . بیوک بیوک ذاتلرک مجلسنده دینیلیور که بویله یعنیش ایکی لسان سویلر خلق ر مجلسنده نصل طوپلانه بیلیر . وکله جک مبعوثلرک کیمی متلا

نظماری موقع اجرایه کلیرمی ایدی ؟ . اداره مفرن حال حاضر نده طور دیجه افعال آتیه سی احوال سایقه سنه توافق اینچه جکنه نصل امارات ایله احتمال ویریله بیلیر . مجری تجربه ندامدن بشقه بر تمره وزیر مدیکی مجریاندن دکلیدر ؟

ثانیاً سوراسنی دخنی اونو تمیلم که خلقمزده اداره حاضریه فوق العاده بر نفرت ، بر اعتناد سر لق وار . لسان و سیندن هر نه صادر اولسے اکا هر کس بر مدار اغفال نظریله باقیور حق دولت، امریقا مخاربی مناسبیله ایالاته پاره سزجه پاموق تخمی توزیع ایتدیکی وقت بر طاقم اصحاب زراعت قبول ایتمدیلر واویله بر عنایتک ردینه سبب سؤال اولندیجه اداره دن خیر کلمز کیم بیلیر بونک التندن نه چیقه جقدر بزقوله جسارت ایده میزدیدیلر . یا خلق نصل اعتناد سر لق حاله کلسون . شمدی به قدر یوز بیک شی پایسلدی . اساس فاسد اولق جهیله جمله سندن بر مضرات کلیدی . قبول عامه به مظہر اولش بونجه ذاتلر مساند عالیه به کلیدیلر ینه اساسک فسادی جهیله هیچ بر شیئه موفق اوله مددیلر . یوندن صکره احتمال وار میندرکه اهالی بالذات اداره یه نظارت ایتمدیکه حکومت ایصینه بیلسون .

برده یوندن اقدم فرانسه ایمیراطوری کرید مسئله سندن مناسبت الدیره رق اصلاحات لازمه ایچون ترکستان خلقنک آرای عمومیه سنه مراجعت اولنفسی باب عالیه توصیه ایتدیکی زمان باب عالی « بز آرای عمومیه کی بر زهر قاتل ایچوب ده کندی نفسیزی کندمن اعدام ایده میز » دیعش ایدی . حالبوکه

حسن تأثیریله حاصل ایدیلین ثمراته باقلسون بداههه اکلاشیلورکه
وکون دولتك نجاتی اصول مشورته وانک استحصالی طوتیلان
سلک مقاومنده مداومته محتاجدر . بزده حب وطننه متصرف
که او مسلک صوابدهایرولمکه غیرت ایدهلم غیرت ایدهلم که بر
اشت اول رآدم ایدری کیدهلم . . .

[[۱] ۳۰ تموز ۱۲۸۵] حرث :

[۱] حریت، یک علمایلر جمیعتک سروج افکاری اوله رق عبد العزیز
ور سلطنتنده لوندره ده نامق کمال طرفندن نشر اولان غزتهدر.

روملىرى حمايىة كىرىدە عىسىكىر سوققە، كىمىي اماكىن مباركە و اوافق شرعىيە تىخىيىصاتىنە معتبرض اولورسەنە جواب ويرىلىرى ؟ سېجان اه اىالاتك كافەسىنە بىر مەلکىت مجلسى وار آندە هە ملتىدىن اعضا بولۇنیور جىلەسى لىسان رسمى اىلە مۇدا كە مىصلحت يىدىيور . بو بىداھەت موجود اىكىن اختلاف لىسانىدىن بىجىئە نە حق اولور .

شورای امت دیمک اداره‌سی قاتونسز و اعضای مختلف بر جمعیت مفسدی طن اولنیور . نظام اساسی مجلس تعلیمات اداره‌سی اعلان او نقدن صکره کرید عصانی کی وطنک داره اتحادندن چیقمق ایستینلری حمایه‌یه کیمک حدی او لور و مخصوصات دینیه کی بدلنده بر فاج قات املاک ضبط اولنمش بر شینه کیم نه دیه بیلیر .

کلمه جهالت بحثته . قره طاغده ، صربده ، متصرده بر مجلس شورای امت وار اوراده بوکا مانع اولیان جهالت بزده نیچون مانع اولسون . بز تربیه ده قره طاغ و حشیلرینه مادوننده می یز . مجلس شورای دولت کی اعضالنجی معارف سیاسیه ده مهارت کامله یه محتاج اولان بر اداره یه طشر و دن جلب او نه حق ادم بولنور ایکن اصحابه تمیز طبیعی کافی اولان مجلس شورای امت میعوغلنمه می بولنه مه حق ؟

ای احرار عثمانیان! بولنده موهومات اغفـ۔ الیه نظر اعتماد
ایله باقلمسون وطنک بوکونیک بولندیفی مخاطره لا یقیله دوشو
تالسون بوکلرله بر ایر بردہ شمدی به قدر کوستر ملن مقاومتک